

Søbysøgaards

HVORDAN

OG

HVORFOR

Beregning

Dette lille hefte er beregnet på at være Dem en vejledning under Deres ophold på Søbysøgaard, især i den første tid. Det indeholder meddelelser, som vil sætte Dem i stand til hurtigt at forstå og leve Dem ind i forholdene på stedet, men også oplysninger, som De sikkert senere hen vil have udbytte af at vende tilbage til.

Vedrørende mere almindelige regler om ungdomsfængslets indretning får De oplysning i „Kongelig anordning om Ungdomsfængsel“ og det særlige „Reglement“, udfærdiget af justitsministeriet. Disse bestemmelser har De haft lejlighed til at sætte Dem ind i under Deres ophold i modtagelsesafdelingen. Her på Søbysøgaard findes de i nogle eksemplarer på hver afdelings vagtstue, hvor De efter anmodning kan få dem til lån.

Aage Hansen.

Heftet tilhører Dem kun under Deres ophold her og må sammen med andre effekter afleveres ved Deres afrejse.

Deres opgave på Søbysøgaard?

Lær den af følgende lille historie:

To frøer faldt i en spand nymalket mælk.

Den ene var slatten, gav op, gik straks til bunds — og druknede.

Den anden frø stred af ærlig villie for at holde sig oppe, sprællede og slog om sig hele natten — og hen under morgen sad den frelst på en klat smør!

Historien skal stamme fra nu afdøde biskop Olesen, Ribe.

Hvad det nu kommer an på.

Da den dommer, der for kort tid siden behandlede Deres sag, besluttede at anbringe Dem i ungdomsfængsel, gjorde han det efter nøje at have gennemgået Deres forhold, og fordi han skønnede, De var i stand til at gennemgå den udvikling, man i ungdomsfængslet gerne vil hjælpe Dem til.

Det er meget muligt, De hellere ville have haft en tidsbestemt straf i et almindeligt fængsel; men hvis De selv vil, kan De nu nok personlig få mere ud af Deres ophold her. — De vil få mulighed for at opøve Deres arbejdsevne, måske fortsætte i et fag, De tidligere har begyndt at lære, og kan måske, som en del andre har gjort det, nå at aflægge svendep prøve her. De vil få lejlighed til at følge undervisning i forskellige fag og deltage i fritidsbeskæftigelse, der også senere vil kunne blive Dem til gavn og fornøjelse.

Forholdene er tilrettelagt således, at De sammen med andre unge vil få tid og lejlighed til at vise, hvad De selv vil sætte ind på at opnå en god udvikling. Det betyder så afgørende meget for Deres fremtid, at De bruger den kommende tid vel, og ikke lader Dem forstyrre eller holde tilbage, hverken af modvillie, eller gammel slendrian hos Dem selv eller ved dårligt eksempel fra andres side.

De ved, at den tid, en mand, der er dømt til ungdomsfængsel skal blive der, beløber sig til mindst 1 år, og i første omgang til højst 3 år.

Hvor længe De inden for dette tidsrum skal være her, afhænger i høj grad af Dem selv. Arbejder De med energi og målbevidsthed på at beherske og dygtiggøre Dem selv, opnår De hurtigere friheden igen, end hvis De lader stå til og spiller tiden.

Det er værd at slå fast, at det udelukkende er Dem selv og ikke en eller anden ude fra, der skal klare Deres problem; men har De brug for hjælp dertil, skal vi yde den så langt som muligt.

Hvad der her vil blive lagt mærke til hos Dem, er først og fremmest Deres arbejdsduelighed, for det andet Deres evne og villie til at rette Dem efter bestående regler og omgås an-

dre mennesker hensynsfuldt og fornuftigt. Klar først og fremmest disse ting, men få også tid til at dyrke interesser og opnå viden og færdigheder, der vil gøre tilværelsen mere indholdsrig.

Søbysøgaards dagsorden.

Vi ønsker ikke på Søbysøgaard at have en mængde stramme regler; men hvor mange mennesker er samlet og indbyrdes afhængige, må der være visse grundregler, som alle går ind under. Indstil Dem på at holde disse punktligt og præcis. Overhold dagsordenens tider; det gælder ting som at stå op straks, når der bliver kaldt, komme hurtigt, når der kaldes til måltider, arbejde, skole o. s. v., gøre sig hurtigt færdig i fælles vaskerum, opsætte diskussioner til fritiden og på den måde bidrage til, at alt går så gnidningsløst som muligt.

Vinterplan:

- Kl. 7,00..... opmønstring.
» 7,00 = 7,30..... rengøring af stuer; toilette m. v.
» 7,30 = 8,00..... morgenmåltid.
» 8,00 = 12,00..... arbejde.
» 12,00 = 13,00..... middagsmåltid, pause.
» 13,00 = 16,00..... arbejde.
» 16,00 = 16,25..... toilette.
» 16,25 = 18,05..... 2 skoletimer.
» 18,05 = 19,00..... aftensmåltid og pause.
» 19,00 = 19,50..... 1 skoletime.
» 19,50 = 20,50..... fælles fritid.
» 20,50 = 21,50..... fritid på stuerne.
» 21,50..... sengetid.

Særlig arbejdstid og skoletid gælder for dem, der er beskæftiget i kostald og køkken, ligesom den særlige afdeling, Afdeling F har egne regler m. h. t. fritid m. v.

Sommerplan.

- Kl. 6,00..... opmønstring
» 6,00 = 6,30..... rengøring; toilette m. v.
» 6,30 = 7,00..... morgenmåltid.
» 7,00 = 11,30..... arbejde.
» 11,30 = 12,00..... toilette.
» 12,00 = 13,00..... middagsmåltid og pause.
» 13,00 = 17,30..... arbejde.
» 17,30 = 18,00..... toilette.
» 18,00 = 18,45..... aftensmåltid og pause.
» 18,45 = 19,35..... skoletime evt. sport.
» 19,35 = 20,45..... fritid i fællesskab.
» 20,45 = 21,45..... fritid på stuerne.
» 21,45..... sengetid.
-

Arbejdsmuligheder.

Melder en mand sig ude i livet på en arbejdsplads for at søge antagelse, vil der først og fremmest blive spurgt: »Hvad kan De — og kan De det ordentligt«. Kan man ikke give klart svar på det, er chancerne for antagelse små. Det bliver derfor en vigtig opgave for Dem, at uddanne Dem til en dygtig arbejder, hvis De for alvor vil forberede en bedre fremtid.

De behøver ikke absolut at være faglært for at opnå en god stilling i tilværelsen. Der er brug også for dygtige ufaglærte arbejdsmænd på fabrikker, lagre, ved transportvæsen og på en mængde forskelligartede arbejdspladser; men et kræves alligevel: *praktisk hånddelag, nøjagtighed, hurtighed, evne til at forstå og udføre en besked.*

Disse egenskaber kan opøves også her ved et hvilket som helst arbejde, og er De ikke faglært, eller kan De ikke komme til oplæring i et særligt fag, så tag bare fat med god villie og energi på den arbejdsplads, hvor De bliver sat. Vi vil gerne anbringe Dem der, hvor De har mest lyst til at være, men vore forskellige muligheder er jo ikke ubegræn-

sede, og måske må De vente en tid på at få Deres ønske opfyldt, fordi der er andre, der på det område også skal tages hensyn til.

De fag, Søbysøgaard kan tilbyde Dem arbejde ved, er følgende:

Landbruget.

Gården har et ret stort tilliggende, omkring 350 tdr. land. Der er heste, kreaturer, traktorer, og hvad der ellers hører til driften af en større landejendom. De kan på dette område få en god uddannelse og i hvert fald et sundt og afvekslende arbejde. Det er meget muligt, De ikke skal have Deres fremtid som landmand, men har De ingen andre, særlige planer, var det måske dog en ide at tage plads ved landbrug nogle år, før De påny vender tilbage til byen, og i så fald vil De have direkte gavn af det, De kunne lære på dette arbejdsområde her.

Gartneriet.

En del af gårdens jord er udlagt til gartneri med væksthuse mistbænke, frilandsgartneri, frugtplantage og lidt planteskole. Kulturerne er som almindeligt i et blandet gartneri: blomster, agurker, tomater o. s. v. Der forefindes de almindeligt brugte redskaber, anlæg og maskiner, og De vil kunne opnå samme uddannelse der, som hos de fleste private gartnere.

Selv om De ikke har lyst til en fuldstændig uddannelse som gartner, kan De ved dette arbejde opnå en del færdigheder, der vil gøre Dem egnet til senere at søge beskæftigelse som specialarbejder ved et større gartneri. Gartnerfaget har som fremtidsbeskæftigelse det fortrin, at man ved det kan skaffe sig arbejde i udkanten af de større byer, således at man kan holde forbindelse med sin familie i byen og måske bo hos den, samtidig med at man har et friskt arbejde i sunde omgivelser.

Håndværksfagene.

I en række håndværksfag kan der blive tale ikke alene om en almindelig beskæftigelse, men om egentlig oplæring. Uddannelsen foregår nogenlunde som på et almindeligt værksted i de pågældende fag, og betragtes De som lærling i det

vil Deres læretid her kunne medregnes i fagets samlede læretid. Fortsætter De senere ude i samme fag, vil læretiden her kunne godtgøres. Har De allerede tidligere stået i lære ude så lang tid, at De under opholdet her får fuld læretid, vil De, hvis Deres dygtighed ellers slår til, kunne aflægge svendeprøve i faget, og opnå svendebrev, og det fremgår ikke af dette, at udlæringen har fundet sted på Søbysøgaard.

Snedkeriet.

På værkstedet kan beskæftiges 10 - 12 mand. Der forefindes dels maskinværksted med alle nødvendige maskiner til oplæring som maskinsnedker, dels samleværksted, hvor den almindelige snedkeruddannelse foregår.

Værkstedet fremstiller forskellige typer af møbler, dels i serier, dels som enkelt stykker. Ud over dette udføres en del reparationsarbejde og en del bygningarbejde for institutionen.

Smedien.

I smedien beskæftiges en 8 - 10 mand. Den er vel forsynet med maskiner, såsom drejebænke, boremaskiner, shapingmaskine, fræser, anlæg for elektrisk svejsning og autogensvejsning o. s. v. De kan udlæres som maskinarbejder, grovsmed og beslagsmed.

Smedien er det af vore værksteder, der gennem årene har udlært flest svende, og det er naturligt, at flest mulig af dem, der før har været beskæftiget indenfor jern- og metalindustrien, kommer i arbejde der. Almindeligvis er der stærk rift om at komme på dette værksted, og ønsker man sig dertil, må man ofte væbne sig med en del tålmodighed.

Skræderiet.

Skræderværkstedet kan beskæftige op til 8 mand. Det syr institutionens uniformer til gutter og funktionærer, lejlighedsvis også civilt arbejde, og udfører desuden reparationer, væsentlig for institutionen.

Skomageriet.

Værkstedet har plads til 4 à 6 mand. Det udfører repara-

tionsarbejde for institutionen og private, syr nyt fodtøj til institutionen og lejlighedsvis for private.

Murerholdet

beskæftiges ved alt forekommende bygningsarbejde fra vedligeholdelse og reparationsarbejde til opførelse af mindre nye bygninger; beskæftiger almindeligvis 3-4 mand.

Malerholdet

har vedligeholdelse af institutionens bygninger, funktionærboliger m. v. og byder en række af forskellige opgaver. Antallet af beskæftigede i faget afhænger af årstiden og omfanget af de foreliggende opgaver.

Anden beskæftigelse.

Køkkenet

beskæftiger normalt 4 mand, der oplæres i almindelig madlavning. Dette arbejde vil særlig have interesse for kokke, bagere, slagtere og sådanne, som senere hen skal ud at sejle evt. som kok og jungmand. Det giver øvelse i madlavning, indsigt i madens rette sammensætning, lidt greb på servering m. v., men kan ikke yde en egentlig kokkeuddannelse. Før man får fast arbejde i køkkenet, må man almindeligvis begynde som opvasker på en af afdelingerne, hvorved man nogle timer af dagen kommer til hjælpearbejde i køkkenet.

Arbejdsholdene

har vidt forskelligt arbejde ved vejvæsen, bygningsvæsen, under landbrug og gartneri, alt eftersom der er brug for hjælp på de forskellige områder. Er man indstillet på efter opholdet her at søge ud som ufaglært arbejder af en eller anden slags, er det naturligt at ønske sig beskæftiget ved et af disse hold, der almindeligvis er på 8 mand.

Nærmest at henregne under denne gruppe er de hold, der beskæftiges i institutionens vaskeri og ved rengøring i bygningerne. Hvad rengøringsholdene angår, er regelen den, at de væsentlig består af nyankomne. De fleste vil hellere til andet, »rigtigt« arbejde, og det er da naturligt, at man tager sin tørn

der efter tur. Beskæftigelsen på disse hold varer for det meste kun nogle få uger. Det er praktisk, mens man er på disse hold, at lære institutionen at kende og sætte sig ind i de arbejds- muligheder, der findes, så man straks kan vælge det rette, når man overgår til andet arbejde.

Overvej de muligheder, der findes, og tal med Deres ledere derom. Tænk De på at søge en uddannelse, bør De i almin- delighed også drøfte sagen med Deres pårørende. Det bety- der meget straks at finde det rette, dels fordi der vindes tid ved det, dels fordi det altid er uheldig at skifte for meget fra et arbejde til et andet.

Endelig bør det vist anføres, at der ikke er grund til at frygte, at den, der melder sig som lærling på et værksted, der- ved automatisk forlænger sit ophold her på stedet. Forlænget ophold af hensyn til udlæring finder kun sted, hvis De selv er indforstået dermed; men måske er den hurtigste og sikre- ste vej til at opnå udlæring den, at blive på værkstedet her. Det er der gennem årene en del, der har forstået, så de har ønsket at blive her, til de har aflagt svendeproeve; men det er en sag for sig.

Undervisning og fritid.

For at blive en dygtig arbejder på sit felt, er det nu til dags ikke tilstrækkeligt at kunne »bruge sine næver«. *Man må også kunne bruge sin hjerne*, forstå arbejdstegninger, skitser, beskrivelser, og i givet fald selv udarbejde sådanne. Det er da også almindelig kendt, at unge håndværkere jævnsides med den praktiske uddannelse får teoretisk uddannelse på tekniske skoler og andre fagskoler. Der er derfor til den fag- lige oplæring her knyttet undervisningstimer i landbrugsteori, gartnereteori, fagtegning, arbejdslære o. s. v., og undervisnin- gen har et omfang, som man ville finde den på en mindre teknisk skole. At alle, der søger en faglig uddannelse, del- tager i denne undervisning, er en selvfølge.

Men denne fagligt betonede undervisning er ikke tilstrækkelig for den, der vil frem. Han må kunne regne, må kunne fremstille sine tanker skriftlig, hvad enten det drejer sig om et almindeligt brev eller et forretningsbrev, en ansøgning, et tilbud o. s. v. Derfor er også fag som regning, skrivning, dansk af stor værdi og indtager en væsentlig del af undervisningen.

Endelig har de fleste mennesker brug for og lyst til at øge deres viden og indsigt på et eller flere områder, for at få mere udbytte af deres »hobby«, for at skærpe evnen til at forstå sin samtid, sig selv, sine medmennesker og det, der beskæftiger sindene, for at kunne lidt sprog ud over dansk o. s. v.

Derfor byder skolen ikke alene på undervisning i de nævnte fagteoretiske emner og fag som dansk, skrivning, regning, men på en række mere interessebetonede fag. Måske tilrettelægges disse som undervisning i almindelighed, måske i form af studiekredse. Eksempelvis kan nævnes fag som engelsk, tysk, samfundslære, familielære, psykologi, musik, biologi, litteraturgennemgang. Der er mange flere fag; de veksler fra år til år og retter sig for mange emners vedkommende efter de skiftende interesser og muligheder. Visse af fagene deltager alle i; men blandt de andre er der mulighed for at udse sig særlige. Man kan ikke nå at deltage i dem alle, men må træffe sit valg efter de programmer og vejledninger, der udarbejdes forud for hver skolesæson.

Den egentlige undervisningssæson varer nogenlunde fra oktober til maj; der er da 3 undervisningstimer daglig. Resten af året er arbejdstiden noget længere, og i stedet for det meste af undervisningen deltager man i sport.

Sport.

I tilslutning til skolen dyrkes gymnastik og sport. Gymnastikken hører i almindelighed vinteren til; om sommeren er den afløst af fodbold, cricket, håndbold og atletik. De fleste moderne unge mænd er umiddelbart interesseret i sport, men der findes dog nogle, som aldrig rigtig har fået øjnene op for, hvor store værdier, der kan hentes på sportspladsen:

god og sund fritidsbeskæftigelse, *glæde ved at være i aktivitet, godt kammeratskab*. Også disse bør, mens de er her, prøve at deltage i en eller flere sportsgrene. Kommer man over den første træning, opdager man, at man udmærket kan more sig uden at være ekspert og »stjerne«.

Sommeren igennem foregår der ikke alene dagligdagens forskellige spil, men en række spændende kampe ikke alene mellem afdelingerne indbyrdes om de forskellige »pokaler«, men også med forskellige fremmede hold og klubber.

For at alle kan komme med, og for at der kan blive taget berettiget hensyn til de forskellige sportsgrene, har hver enkelt afdeling sine særlige sportsklubber, der i fællesskab tilrettelægger træningen og kampene. Man betaler et lille kontingent til klubben, der nogle gange i løbet af året så foranstalter forskellige arrangementer.

Biblioteket.

I tilslutning til skolen har gården et bibliotek på ca. 5000 bind. De vil i dette ikke alene finde en del faglitteratur til brug f. eks. i skolen eller ved selvstudium, men en samling skønlitteratur af ældre og nyere forfattere. De får selv adgang til hylderne og kan efter Deres forudgående kendskab til de forskellige forfattere og efter samråd med kammerater og lærerne vælge det, De vil læse, og De vil sikkert kunne finde noget, De både vil have fornøjelse og gavn af at læse. Vær ikke bange for at gå i gang med en ordentlig bog. *Den tid, man tilbringer med en god bog, er mere værd, end den man sludrer væk.*

Gudstjeneste.

Regelmæssigt hveranden søndag holdes der gudstjeneste, sædvanligvis i den hyggelige gamle landsbykirke i Nørre Søby. Det er frivilligt, om De vil deltage; men tænk over, om der er noget sted, De tryggere kan gå hen med Deres bekymringer, Deres glæder og Deres forhåbninger. Har De aldrig før følt Dem hjemme i en kirke, fordi Deres liv mer eller mindre tilfældig har ført Dem ad andre veje, så prøv alligevel nu at gå der. De har tid og ro nu, og i de år, hvor man

er ved at danne sig sin livsanskuelse, bør man også uden fordom høre kirkens mening om, hvad der er sygt og sundt og om, hvad der kan give indhold og mening i menneskets tilværelse.

Fritiden.

Fritiden kan godt her på stedet komme til at føles som vanskelig og »lang«, svær at få has på; men sådan behøver det ikke at være. *Det er dumt at kede sig*, når der er nok at tage fat på. Der er sport og læsning af bøger, således som allerede omtalt. Der er mulighed for husflidsarbejde, for spil som skak, dam, bob m. m. Dam og mølle kan de fleste; men man behøver ikke være »matematiker« eller »filosof« for at kunne gå fuldstændig op i skak og glemme alt andet. Har De ikke spillet det før, så gå til undervisning i det. Der er et særligt kursus. Har De et eller andet musikinstrument hjemme, kan De muligt få det herover, ellers kan De måske låne Dem til et i skolen her og spille på det eller lære det her på stedet. — De kan dyrke selvstudium, muligt deltage i en eller anden særlig diskussion. *Gør det til en regel at have en eller anden beskæftigelse i stedet for at sidde passivt hen i et hjørne med andre uforetagsomme sjæle.*

De fleste unge her har bitre erfaringer for, hvad dårligt anvendt fritid kan koste.

Deres optræden på Søbysøgaard.

Undomsfængslet lægger ikke vægt på en stram disciplin af »militært« tilsnit, men ønsker almindelig vågen og villig høflighed som blandt velopdragne unge mennesker. *Høflighed koster ingen penge*, siger man, og den får alting til at glide lettere i det daglige. Også udadtil har vi et »ansigt«, fordi der kommer en del fremmede her, og Deres optræden i en given situation er med til at præge det indtryk, frem-

mede får af stedet, og det er ikke mindst i gutternes interesse, at dette indtryk er fordelagtigt.

Vi tager nogle eksempler: hilser en af ungdomsfængslets funktionærer på Dem, besvarer De hans hilsen med et høfligt nik. Har De hue på, fører De hånden til huen, men tager den ikke af. Kommer en funktionær ind på Deres stue, rejser De Dem. Sker det, at institutionen får gæster og en af disse kommer ind på en fællestue, hvor flere er samlet, rejser alle sig op et kort øjeblik. Har en fremmed opholdt sig på stuen nogen tid og forlader den med et farvel, er det naturligt igen at rejse sig.

Vær iøvrigt i Deres holdning korrekt. Undlad at gå om med hænderne begravet i lommerne, væn Dem til at tale naturligt og ordentligt uden brug af eder eller kraftudtryk og undgå råben og støjende adfærd, selv på en sportsbane. Det gode humør kan nok få afløb endda.

Møder eller ser De fremmede på terrainet, så stil Dem ikke op for at kigge eller iagttage. Bliver De tiltalt af dem, så svar naturligt og kort, i almindelighed ved at henvise til nærmeste funktionær; men indlad Dem ikke selv i snak med fremmede og taltal ikke selv nogen forbipasserende. Det er uhøfligt og strider mod anordningens bestemmelser.

Deres forhold til funktionærerne.

De vil som Deres foresatte her træffe en række funktionærer, der har til opgave at lede arbejdet på de forskellige områder, sørge for oplæring og undervisning og bidrage til, at alt forløber i god orden og med indbyrdes god tone. Alle er de forskellige, men alle har til opgave at være Dem til hjælp. Søg derfor at komme i reelt og godt forhold til dem, så alt kan forløbe gnidningsløst og med godt humør. Naturligvis har funktionærerne krav på efterrettelighed og høflighed fra Deres side, også hvis det bliver nødvendig at retlede Dem. Undgå vrantenhed og lad være med at »svare igen«. På enhver arbejdsplads må man vise evne til at modtage en besked og rette sig efter den; lad et sådant forhold til Deres foresatte blive Dem en god vane. Fra institutionens side venter man af funktionærerne loyalitet og samarbejde, og det er en af deres opgaver at give regelmæssige oplysninger om gut-

ternes forhold. Skulle De komme ud for en ubehagelig indberetning fra en funktionærs side, er det værd at huske, at han dermed kun opfylder en pligt, der er pålagt ham.

Deres kammerater.

Som vi venter høflig og ordentlig optræden af Dem overfor funktionærer og fremmede, er det en given ting, at De viser en fredsommelig og god optræden overfor Deres kammerater. De kommer her fra alle egne af landet fra vidt forskellige forhold og med hver sin indstilling. Opholdet kan give den enkelte vanskeligheder nok, og vil en kammerat have lov at passe sig selv, indtil han har vænnet sig til forholdene, bør han kunne det. Undgå stiklerier og drillerier og hjælp ham hellere på en god måde til rette. Først og fremmest må De aldrig forlede nogen til en optræden eller handling, De selv ved, er dårlig og skadelig for ham. Og hvad Dem selv angår bør De altid midt i kammeratskabet huske Deres ansvar for Dem selv og Deres egen udvikling, så at De på Deres side ikke lader Dem påvirke til noget, der vil skade Dem selv og Deres fremtid. De taber ikke ære ved klart at nægte at gå med til noget, hvorved De selv bliver ringere. Måske har det før vist sig, at De ikke har været kritisk nok i valget af Deres kammerater.

Deres stue.

Deres stue er beregnet for Dem selv, og De må ikke tage deres kammerater med derind, men det afhænger af Dem selv, om De i fritiden vil opholde Dem der eller sammen med deres kammerater i fællesstuerne. De fleste er klar over, hvor stor en fordel det er, at have sin egen stue, hvor man kan opholde sig, når man trænger til lidt ro og ikke er oplagt til at være sammen med andre. Der er fra institutionens side gjort meget for, at denne stue kan blive et smukt og hyggeligt opholdssted for Dem. Lad de faste møbler og seng blive stående på den plads, hvortil de af arkitekten er tegnet, men prøv iøvrigt at gøre den hyggelig f. eks. ved småting, De selv fremstiller på husflidsstuen, ved billeder af Deres pårø-

rende, ved planter, lysedug og forskelligt andet. Den som har sans for hygge, sørger af sig selv for renlighed og orden på sin stue; men ellers er det et naturligt krav fra institutiøns side, at De straks om morgenen reder Deres seng, gør rent på gulvet, fjerner affald, slår evt. natmøbel ud og dagen igennem ikke forlader stuen for længere tid, uden at enhver ting på bord, i vindueskarm, i og på skabe m. v. er på sin rette plads (tøjet på bøjle i skab). Sørg for at have blanke ruder og et rent og bonet gulv. Kun på den måde har man fornøjelse af at have eget værelse. Det skal ikke ligne et rodet »karlekammer«, men en hyggelig stue.

For at stuen ikke alene for Dem, men også for Deres efterfølger kan blive hyggelig, er det påkrævet, at De ikke beskadiger vægge, døre, vindueskarme og inventar. Vær forsigtig med at slå eller klistre billeder op, lad være at ridse i borde, på vægge m. v. Inventaret må behandles varsomt; lad være med at anvende tæpperne fra sengen til bordtæppe eller puder i stolen. Forårsager De skade på inventaret m. v., vil De kunne ikendes erstatning til skadens udbedring.

Påklædning.

De vil få udleveret tøj såvel til arbejdsbrug som til brug i fritiden. Sørg til enhver tid for at se så pæn ud i tøjet, som forholdene tillader. Det gør et dårligt indtryk, når en ung mand er sjusket og ligegyldig med sit udseende. Børst Deres tøj, hold det forsynet med knapper, stop Deres strømper i tide, hold Deres fodtøj godt i stand og puds det. Har De jakke eller bluse på, da knap den til de to øverste knapper. Knapper De ikke skjorten ved håndleddene, så rul ærmerne op til over albueleddet. — Skån tøjet, hvor De kan, og brug altid overtrækstøj ved snavset arbejde. Har De fået udleveret islandsk trøje til brug ved udearbejde, skal denne f. eks. være dækket af overtrækstøj eller arbejdsjakke.

Personrenlighed.

Der er lejlighed til vask og bad efter bestemte regler; og på de tider, der er anført i »dagsordenen«. Særlig lejlighed

er der til bad efter gymnastik og sport, og har De f. eks. haft særlig snavset arbejde, kan der gives ekstra lejlighed dertil. Sørg for at være ren og ordentlig; red og børst Deres hår, tænk på Deres negle, vær velbarberet. Renlighed giver velvære, og en mands udseende betyder alle steder meget ved bedømmelsen af ham.

Måltiderne.

Måltiderne indtages normalt i fællesskab. Køkkenmesteren har et af sundhedsstyrelsen sammensat reglement for kostens tilberedning, sammensætning og kvantum. Maden er jævn, men sund og nærende. Tåler Deres helbred ikke den sædvanlige kost, bør De henvende Dem til lægen, der kan ordinere særlig kost; men giv ikke efter for kræsenhed og undgå smålige madklager, hvis et lille uheld skulle være sket. Finder De ikke at have fået Deres ration, bliver De ikke mæt, eller mener De at have konstateret særlige fejl, har De ret til at henvende Dem derom gennem den vagthavende funktionær, hvorefter sagen undersøges.

Forholdet til Deres familie.

Brevskrivning.

Har De Deres forældre i live, eller har De hidtil stået i forbindelse med andre af Deres pårørende, så sørg for under Deres ophold her at vedligeholde denne forbindelse. Deres familie holder af Dem og tænker mere på Dem, end De tror. De vil være glad for at kunne følge Dem i tanker og høre lidt om, hvad De foretager Dem. Benyt derfor den lejlighed, De har, til at skrive til dem, så at de kan se, at de betyder noget for Dem. Tag Dem selv tid til at skrive Deres breve pænt og ordentligt og giv ikke udtryk for medlidenhed med Dem selv eller for et tilfældigt ondt lune. Det kan gerne være,

Deres pårørende ikke har så god tid til at skrive som De, måske heller ikke har så let ved det. Skriv bare alligevel, selv om De ikke har fået svar på Deres sidste brev. Er der en særlig grund til at skrive til andre end Deres familie, så henvend Dem på kontoret derom. Er De af en eller anden grund kommet ud af kontakt med Deres nærmeste, kan vi måske hjælpe Dem med igen at knytte forbindelsen.

Besøg og pakker.

I almindelighed vil De kunne modtage besøg af Deres pårørende en gang om måneden. Det er mest praktisk at henlægge sådanne besøg til søns og helligdage, bl. a. fordi besøgstiden da er længst. Søbysøgaard ser gerne sådanne besøg; men undgå at plage, hvis Deres pårørende har dårligt helbred eller egentlig ikke har råd til at foretage de dyre rejser. Deres gæster må medbringe lidt frugt, chokolade nogle cærtutter og cigaretter til Dem, som De må nyde under besøget. Derimod må der ikke medbringes eller nydes mad og drikkevarer. Vis lidt taknemlighed, hvis Deres pårørende har sådanne ting med, men vis Dem ikke fra en egenkærlig side ved at lægge pres på Deres besøgende for at medtage noget. Har Deres familie medbragt billeder eller andre ting til udsmykning af Deres stue, da afleveres sådanne ting til den vagthavende funktionær, som så sørger for, at det udleveres til Dem, såfremt det ellers er ting, De må være i besiddelse af.

Udtrykker Deres pårørende ønske om under besøget at komme til at tale med inspektøren eller en af Deres lærere, bør dette så tidligt som muligt under besøget meddeles den vagthavende funktionær, der da lader beskeden gå videre. Vi sætter da gerne tid af til sådanne samtaler.

Ved juletid og til Deres fødselsdag må De modtage en pakke med enkelte foræringer hjemmefra; men undgå også ved den lejlighed at komme med krævende og dyre ønsker.

Arbejdsducør.

For Deres arbejde gives der ikke en egentlig løn, men en arbejdsducør. Den kan gives i form af dagpenge inden for bestemte satser eller som akkordbetaling. Dagpengene fastsættes af fængselsforvalteren i samråd med funktionærmødet og retter sig efter den enkeltes flid og opførsel på arbejdspladsen med hensyntagen også til arbejdet i skolen. Mester eller holdleder giver til stadighed oplysning om, hvorledes han vurderer Deres arbejdsflid, og dette er vejledende ved ansættelsen af dagpengenes størrelse.

Arbejdsducørens anvendelse.

De indtjente arbejdspenge deles i 3 dele. Af disse skal den ene del opspares til løsladelsen, for at De til den tid kan have noget til brug ved ekvipering og som lommepenge i den første tid efter afrejsen.

Den anden del kan anvendes til visse særlige udbetalinger, såsom kontingent til sygekasse, fagforening el. lign. og til køb efter nærmere tilladelse af visse særlige ting, der er af varigere værdi for Dem.

Den sidste trediedel kan De disponere over til køb af tobak og forskellige andre nydelsesmidler, forskellige småanskaffelser, visse toiletsager, bladhold m. v.

Forskellige praktiske oplysninger.

1) *Afgang til arbejde.* 5 minutter før arbejdstidens eller en skoletimes begyndelse varscoes ved signal med klokke eller gongon. Man ifører sig sit arbejdstøj og samles i afdelingens gang parat til at forlade afdelingen præcis ved arbejdstidens begyndelse. Der tages opstilling på stillepladsen ud for afdeling A holdvis og i rækker på 2, parat til afgang.

2) *Skolemateriale.* Det til undervisningen nødvendige ma-

teriale, hefter, blyanter m. v. vil blive Dem udleveret gratis, og udskrevne hefter m. v. vil kunne ombyttes ved henvendelse til læreren på Deres afdeling. De udskrevne hefter skal i almindelighed afleveres. Der må udvises størst mulig sparsommelighed med papiret, og blade må ikke udrides af hefterne. Bortkaster eller misbruger De noget af det udleverede materiale, vil De komme til at udrede erstatning. Ganske enkelte ting udleveres kun mod depositum, som udbetales Dem igen, når den pågældende ting afleveres i tilfredsstillende stand.

3) *Boglån.* Udlån af bøger foregår ved, at De personligt på nærmere fastsatte tider går over på biblioteket og der udvælger Dem bøger, der har Deres interesse. Der kan hjemlånes en skønlitterær og en faglitterær ad gangen. I særlige tilfælde, f. eks. hvor der er tale om særligt studium, kan De af læreren få tilladelse til hjemlån ud over dette.

Når De har udset Dem de bøger, De ønsker, henvender De Dem til læreren, der forestår bogbytningen, får afkrydset den bog, De afleverer, og noteret den ny. Undlad at bringe uorden i bøgerne, så de ikke kan findes på deres rette plads. Sæt ikke afleverede bøger ind på hyldeerne, men læg dem efter afkrydsningen på midterbordet i biblioteket.

4) *Indtægter og udgifter.* Deres ugentlige ducører vil blive Dem meddelt ved oplæsning på afdelingen hver torsdag aften. Medbring ved den lejlighed Deres regnskabsbog, så De straks kan få nedskrevet Deres ducør. Det kan gøres til en forudsætning for køb, at Deres regnskabsbog til enhver tid er i orden. Når læreren har oplæst ducøerne, tager han mod bestilling på forskellige standardvarer, De kan købe uden videre. Ønsker De at gøre køb udover disse, får De på vagtstuen en købeseddel, som udfyldes og afleveres til læreren, der lader den gå videre til overlæreren, der skønner over, om købet kan finde sted.

Om størrelsen af Deres udgifter får De meddelelse fra bogholderiet gennem fælles opslag på afdelingen eller ved særlige sedler, der udleveres Dem.

5) *Påklædningen.* I arbejdstiden er beklædningen arbejdsbenklæder, arbejdsskjorte samt overtrækstøj, der er forskelligt efter arbejdets art. Ved udearbejde kan De også være iført arbejdsjakke, muligt stortrøje, og hue, og om vinteren kan De få udleveret islandsk trøje. Modtager De vanter, betaler De et depositum, der tilbagebetales, når De afleverer vanterne i vel vedligeholdt stand. Fodtøj er ved alt udendørs arbejde træsko eller træskostøvler. Tilladelse til brug af andet fodtøj kan kun fås efter lægeordination.

Påklædning i middagspavsen er arbejdsbenklæder og arbejdsskjorte. Efter arbejdstidens ophør om aftenen klædes om til fritidstøj: kakiskjorte, kakifarvede benklæder og evt. bluse. Indendørs i afdelingerne er fodbeklædningen i fritidsden hjemmesko. Ved færdsel mellem afdelingerne f.eks. til skole o.l. bruges de udleverede lædersko.

Ved gymnastik anvendes gymnastikbenklæder, evt. gymnastiktrøje og gymnastiksko. Omklædningen finder sted i omklædningsrummet ved gymnastiksalen.

Til fodbold er dragten: gymnastikbenklæder, fodboldstøvler, sportsundertrøje. Ved afgang fra stilleplads udleveres de særlige fodboldtrøjer.

Ved håndbold er man iført: gymnastikbenklæder, gymnastiksko, sportsundertrøje. Særlige bluser udleveres ved afgang til boldplads.

Til cricketspil er man iført alm. fritidsbeklædning og lædersko, til idræt gymnastikbenklæder, gymnastiktrøje og gymnastiksko.

6) *Personrenlighed.* Vask foregår i de fælles vaskerum. Gør Dem hurtig færdigt, rens efter brugen den vaskekumme, De har brugt, og fyld den påny med rent vand. Ved tandbørstning spyttes ikke ud i håndvasken, men over afløbsrist eller udslagningskumme. Barbering kan til enhver tid finde sted på Deres egen stue ved benyttelse af Deres spand; barbering i håndvasken er af praktiske grunde henvist til særlige tider.

Varmt bad gives til særlige tider holdvis. Ud over dette

kan vagtmesteren tillade varmt bad. f. eks. når en mand har haft særligt tilsmudsende arbejde el.l. Koldt bad kan tages daglig ved arbejdstids ophør, samt efter sport og gymnastik. Baderummet bør naturligvis se ordentlig ud efter sådanne ekstrabad. Den, der har taget sådant bad, eller sidste mand på holdet tørrer derfor op.

7) *Skaffertjeneste*. Efter tur udtages mandskab til skaffertjeneste ved bordene. Når madbårene er bragt til spise-stuen, henstår de uåbnede, indtil den vagthavende funktionær er kommet til stede. Der ydes for denne tjeneste en mindre ekstraducør.

8) *Tobaksrygning* er tilladt i fritiden efter morgenmad (på søn- og helligdage efter afsluttet morgenvask og rengøring på afdelingen). Dog er det naturligvis strengt forbudt at ryge på arbejdspladsen og i det hele på steder, hvor der kan være brandfare. Af hensyn til Deres egen sikkerhed er det også strengt forbudt at ryge i sengen. Husk, De ligger bag en låset dør.

Indstil Dem straks på at overholde disse regler og skaf Dem ikke ild på ureglementeret vis.

9) *Musik*. Praktiske hensyn har gjort det nødvendigt at fastsætte den regel, at musiceren på stuerne er tilladt i fritiden, men dog ikke mens der holdes skoletimer eller i arbejdstiden, medmindre ganske særlig tilladelse dertil undtagelsesvis er givet. Om søndagen må der ejheller spilles i tiden fra kl. 17-18, hvor der bør være ro til læsning, brevskrivning m. v. — Fælles musikøvelser henvises til særlige steder og rum.

10) *Udluftning af Deres stue*. Uden for fyringsperioden bør vinduet normalt stå åbent, så De altid har frisk luft i Deres stue. Om vinteren, når der fyres, begrænses udluftningen af hensyn til brændselsbesparelse. Udluftning må da finde sted om morgenen før arbejdstids begyndelse, i middagspavsen, i spise-pavsen om aftenen og efter sengetid.

11) *Private ting*. Enkelte af Deres private ting, fagbøger, billeder, ur m. v. kan efter særlig tilladelse udleveres til brug eller anbringelse på Deres stue. De overtager ved sådan ud-

levering selv ansvaret for de pågældende ting og kan ikke ved evt. bortkomst eller beskadigelse gøre noget erstatningskrav gældende. Det kan stilles som betingelse for, at en ting udleveres, at den omhyggeligt mærkes med Deres navn.

12) *Samtaler med overordnede.* Har De særlige anmodninger at fremsætte, eller problemer, De ønsker drøftet, er det upraktisk at henvende sig om sådanne ting, når De tilfældigt træffer de pågældende funktionærer, eller de er til stede i afdelingen for i almindelighed at tilbringe tiden der; meld Dem om sådanne ting på vagtstuen og anmod om samtale. Inspektøren har en fast ugentlig dag, hvor sådanne samtaler finder sted, og ved hvilke ethvert spørgsmål kan forelægges. Vedrørende ducørberegninger, indtægter, udgifter og almindelige oplæringsproblemer anmoder man om samtale med fængselsforvalteren, mens overlæreren tager sig af alle skolesager og spørgsmål om fritidsbeskæftigelse og særlige køb.

13) Lægen kommer til stede en fast dag ugentlig. Ønsker De at tale med ham, melder De Dem til afdelingens betjent derom senest aftenen før fremstillingsdagen. Føler De Dem iøvrigt syg, bør De til enhver tid snarest anmelde det til den funktionær, der har vagt på afdelingen eller på Deres arbejds hold, og om fornødent vil lægen da blive ekstra tilkaldt. Småskavanker kan henvises til sygeplejersken, der daglig kommer til stede morgen og aften.

14) Tandlæge kommer normalt til stede på gården en fast, nærmere bestemt dag i ugen. Ønsker man behandling, retter man henvendelse derom til vagtmesteren eller inspektøren, og behandlingen vil da, bortset fra ganske særlige tilfælde, blive påbegyndt efter tur. Der kan normalt kun udføres almindeligt vedligeholdelsesarbejde af Deres tænder, ikke guldarbejde, »broer«, stifttænder o. l. Til nødvendig tandbehandling yder ungdomsfængslet Dem tilskud, men en mindre del må De selv betale. I ganske særlige tilfælde, hvor lægen erklærer en behandling for sundhedsmæssigt påkrævet, vil institutionen kunne overtage hele betalingen.

Løsladelse og tiden derpå.

Tidspunktet for Deres løsladelse fra ungdomsfængslet bestemmes af »fængselsnævnet«, der har sæde i København. Det består af præsidenten for Østre Landsret, direktøren for fængselsvæsenet, en professor i psykiatri og et medlem, der har særlig indsigt i forsorgsarbejde for unge. Når De har opholdt Dem 1 år i ungdomsfængslet, får fængselsnævnet fra ungdomsfængslets inspektør forelagt spørgsmålet om, hvorvidt De kan løslades, og fængselsnævnet får ved denne lejlighed alle oplysninger, der er tilvejebragt om Deres forhold tidligere i hjem, skole, på arbejdsplads m. v., Deres lovovertrædelser, Deres forhold i ungdomsfængslet og endelig vedrørende Deres plan for fremtiden.

Beslutter fængselsnævnet, at De ikke skal løslades, fremsendes Deres »papirer« påny til fængselsnævnet, senest når De har været her i 2 år, og skal De blive her også efter den tid, vil De i hvert fald blive løsladt på prøve, når de 3 år er gået.

Når fængselsnævnet har besluttet en løsladelse, skal der fremskaffes et fornuftigt og godt tilbud om arbejde, og først når dette er fremskaffet og godkendt, kan en løsladelse iværksættes.

Enhver løsladelse fra ungdomsfængslet, når den da ikke finder sted efter fulde 4 års forløb, er en løsladelse på prøve, og den prøveløsladte er ikke i almindelig forstand en helt fri mand. Vilkårene er i almindelighed, at der føres et straffrit og ordentligt liv, og at den pågældende er undergivet en tilsynsførende, hvis pålæg han har pligt til at rette sig efter. Bryder den prøveløsladte disse vilkår, kan han efter bestemmelse af fængselsnævnet genindsættes i ungdomsfængslet, altså uden ny dom. Skulde det ske, at en prøveløsladt inden tilsynsperiodens udløb dømmes til ny straf, vil han efter denne strafs udståelse kunne blive genindsat i ungdomsfængslet for brud på de vilkår, der gjaldt for hans løsladelse herfra.

Tilsynet med de prøveløsladte føres enten fra ungdomsfængslet direkte eller ved en lokal tilsynsførende, som ungdomsfængslet udvælger.

Det er af største betydning, at enhver prøveløsladt bestræber sig for at få et godt forhold til den tilsynsførende, hvis opgave det er både at hjælpe den prøveløsladte over de vanskeligheder, der kan melde sig, og på ungdomsfængslets vegne at have et vist indseende med hans forhold. Indstil Dem derfor på, når det bliver Dem, der rejser herfra, at overholde alle aftaler med den tilsynsførende og give ham så fyldig og god besked som muligt om Deres forhold. På den måde vil tilsynet blive Dem en hjælp, De i vanskeligheder kan støtte Dem til og have gavn af.

Forholdet er ganske sikkert sådan, at de fleste unge, der rejser her fra ungdomsfængslet, gør det med en beslutning om aldrig at vende tilbage til dette sted ved påny at forse sig, og det står fast, at det i alle tilfælde afhænger af den pågældendes egen modstandsevne, gode villie og udholdenhed, om han svigter sig selv.

Der vil måske nok melde sig besværligheder; nogle af dem kan ungdomsfængslet og Deres tilsynsførende hjælpe Dem med at klare, men til syvende og sidst afhænger Deres fremtidige skæbne af Deres egen holdning og energi til at overvinde dem.

Både nu og senere hen er De Deres egen lykkes smed.